

Predmet C-39/20**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 98. stavka 1.
Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

27. siječnja 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

24. siječnja 2020.

Žalitelj u kasacijskom postupku:

Staatssecretaris van Financiën

Druška stranka u kasacijskom postupku:

Jumbocarry Trading GmbH

Predmet glavnog postupka

Glavni postupak odnosi se na spor između Staatssecretaris van Financiën (državni tajnik za financije, u daljnjem tekstu: Staatssecretaris) i društva Jumbocarry Trading GmbH (u daljnjem tekstu: Jumbocarry Trading) o pozivu na plaćanje carina koji je dostavljen društvu Jumbocarry Trading.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Ovaj zahtjev za prethodnu odluku u skladu s člankom 267. UFEU-a odnosi se na zastaru carinskih dugova. Osobito je riječ o pitanju, mogu li se odredbe o suspenziji razdoblja ograničenja carinskog duga primijeniti na carinski dug koji je nastao prije trenutka u kojem su te odredbe stupile na snagu, ali koji u tom trenutku još nije zastario.

Prethodna pitanja

1. Primjenjuju li se članak 103. stavak 3. točka (b) i članak 124. stavak 1. točka (a) Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije na carinski dug koji je nastao prije 1. svibnja 2016. i u tom trenutku još nije zastario?
2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje: protivi li se primjena tih odredaba načelima pravne sigurnosti ili zaštite legitimnih očekivanja?

Navedene odredbe prava Unije

- Članak 221. stavak 3. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2913/92 od 12. listopada 1992. o Carinskom zakoniku Zajednice (SL 1992., L 302, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 2., str. 110., u daljnjem tekstu: Carinski zakonik Zajednice)
- Članak 22. stavak 6., članak 29., članak 103. stavak 1. i 3., članak 124. stavak 1. točka (a) i članak 288. stavak 2. Uredbe (EU) br. 952/2013 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL 2013., L 269, str. 1., u daljnjem tekstu: Carinski zakonik Unije)
- Članak 8. stavak 1. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/2446 od 28. srpnja 2015. o dopuni Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o detaljnim pravilima koja se odnose na pojedine odredbe Carinskog zakonika Unije (EU) (SL 2015., L 343, str. 1., u daljnjem tekstu: Delegirana uredba 2015/2446)

Kratak prikaz činjenica i postupka

- 1 Društvo Jumbocarry Trading podnijelo je 4. srpnja 2013. deklaraciju za puštanje pošiljke porculana u slobodan promet. Pritom je kao zemlju podrijetla navelo Bangladeš, zbog čega je primijenjena povlaštena stopa carine od nula posto. Kada se s tim u vezi dostavljena potvrda o podrijetlu pokazala lažnom, Inspecteur van de Belastingdienst (inspektor porezne uprave, Nizozemska, u daljnjem tekstu: Inspecteur) pisanim je putem 1. lipnja 2016. obavijestio društvo Jumbocarry Trading da namjerava naknadno naplatiti iznos carine prema redovnoj carinskoj stopi od 12 posto. Inspecteur je istim dopisom društvu dao priliku da izrazi svoje stajalište u roku od 30 dana. Dana 18. srpnja 2016. društvo Jumbocarry Trading obaviješteno je o predmetnom carinskom dugu nastalom 4. srpnja 2013. u obliku poziva na plaćanje.
- 2 Pred drugostupanjskim sudom, Gerechtshofom Amsterdam (Žalbeni sud u Amsterdamu, Nizozemska, u daljnjem tekstu: Gerechtshof), bilo je sporno je li taj carinski dug 18. srpnja 2016. već bio ugašen.

Bitna argumentacija stranaka glavnog postupka

- 3 Gerechtshof je smatrao da članak 124. stavak 1. točka (a) Carinskog zakonika Unije određuje da se carinski dug gasi ako se dužnika o tom carinskom dugu više ne može obavijestiti u skladu s člankom 103. Carinskog zakonika Unije, odnosno nakon isteka razdoblja od tri godine od dana na koji je carinski dug nastao. To bi značilo da se predmetni carinski dug ugasio već prije 18. srpnja 2016. Međutim, članak 103. stavak 3. točka (b) Carinskog zakonika Unije određuje da se to razdoblje od tri godine suspendira od trenutka u kojem carinska tijela priopće dužniku da ga namjeravaju obavijestiti o carinskom dugu, i to do isteka razdoblja u kojem carinski dužnik ima mogućnost izraziti svoje stajalište. To razdoblje u skladu s člankom 8. stavkom 1. Delegirane uredbe 2015/2446 iznosi 30 dana. Stoga primjenom članka 103. stavka 3. točke (b), prema mišljenju tog suda, predmetni carinski dug 18. srpnja 2016. još nije zastario.
- 4 Međutim, Gerechtshof zastupa stajalište da se u slučaju poput predmetnog primjena prethodno navedenih odredaba protivi načelima prava Unije koja se odnose na pravnu sigurnost i zaštitu legitimnih očekivanja. S obzirom na datum objave Carinskog zakonika Unije (10. listopada 2013.) taj sud smatra da za društvo Jumbocarry Trading u trenutku nastanka carinskog duga (4. srpnja 2013.) nije bilo jasno i predvidivo da bi se moglo naći u situaciji da se rok zastare suspendira za razdoblje od 30 dana. Stoga se, prema mišljenju Gerechtshofa, na temelju Carinskog zakonika Zajednice (prethodnika Carinskog zakonika Unije) mora ispitati je li društvo Jumbocarry Trading pravodobno obaviješteno o carinskom dugu. Članak 221. stavak 3. Carinskog zakonika Zajednice isto je tako predviđao rok zastare od tri godine, ali ne i suspenziju. Zbog toga je Gerechtshof odlučio da se carinski dug zbog nastupanja zastare ugasio već 18. srpnja 2016.
- 5 Potom je Staatssecretaris podnio žalbu u kasacijskom postupku Hoge Raadu (Vrhovni sud Nizozemske). Žalbenim razlozima osporavaju se prethodno navedena stajališta Gerechtshofa.

Kratki prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 6 Prilikom utvrđivanja vremenskog područja primjene nove odredbe potrebno je u skladu sa sudskom praksom Suda razlikovati postupovne i materijalnopravne odredbe. Kada je riječ o postupovnim odredbama, općenito valja smatrati da se one primjenjuju od dana njihova stupanja na snagu, dok se materijalnopravne odredbe uobičajeno tumači na način da se one na činjenice nastale prije njihova stupanja na snagu primjenjuju samo ako iz njihova teksta, cilja ili strukture nedvojbeno proizlazi da im se mora pridati takav učinak. Nadalje se smatra da se novo pravno pravilo primjenjuje od dana stupanja na snagu akta u kojem sadržano te da, iako se ne primjenjuje na pravne situacije koje su nastale i u cijelosti su okončane prije njegova stupanja na snagu, ipak se izravno primjenjuju na buduće učinke činjenica nastalih tijekom važenja prethodnog zakonodavstva kao i na nove

pravne situacije. Odredbe koje su relevantne u ovom predmetu u skladu su s člankom 288. stavkom 2. Carinskog zakonika Unije na snazi od 1. svibnja 2016.

- 7 Iz sudske prakse Suda Europske unije ne može se nedvojbeno razabrati treba li odredbu koja poput članka 103. stavka 3. Carinskog zakonika Unije predviđa suspenziju roka zastare smatrati materijalnom odredbom.
- 8 U svojoj presudi u predmetu *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:C:2006:136, točka 41.) Sud je u pogledu primjenjivosti odredbi tada novog Carinskog zakonika Zajednice naveo da se na činjenice na kojima se temelji carinski dug, a koje su se dogodile prije stupanja na snagu Carinskog zakonika Zajednice, s jedne strane moraju primijeniti materijalne odredbe ranijeg zakonodavstva, a s druge strane, postupovne odredbe Carinskog zakonika Zajednice. Stoga je Sud u tim okvirima u pogledu članka 221. stavka 3. Carinskog zakonika Zajednice u verziji od 1. siječnja 1994. odlučio:

„Budući da je dug nakon isteka roka predviđenog člankom 221. stavkom 3. Carinskog zakonika Zajednice zastario i stoga ugašen, ova se odredba treba smatrati materijalnim pravilom.”
- 9 Ako je razdoblje od tri godine za naplatu carinskog duga prema odredbama Carinskog zakonika Zajednice isteklo 1. svibnja 2016., iz presude *Molenbergnatie* može se zaključiti da postoji pravna situacija dotičnog carinskog dužnika koja je u cijelosti okončana te se na nju ne može primijeniti novo zakonodavstvo. U ovom predmetu, međutim, carinski dug društva *Jumbocarry Trading* 1. svibnja 2016. još nije zastario. U tom se smislu situacija društva *Jumbocarry Trading* razlikuje od one na koju se odnosi točka 41. presude *Molenbergnatie*.
- 10 S jedne strane bi se moglo zastupati stajalište da suspenzija roka zastare carinskog duga sprječava da se taj dug konačno ugasi. U tom se svjetlu samo pravilo o zastari, rok zastare i predviđeni slučajevi suspenzije tog roka moraju smatrati jedinstvenim pravilom. To bi značilo da je pravna situacija društva *Jumbocarry Trading* 4. srpnja 2013. u pogledu tih Carinskim zakonikom Zajednice predviđenih povezanih odredaba o zastari bila u cijelosti okončana, tako da se ni članak 103. ni članak 124. stavak 1. Carinskog zakonika Unije ne mogu primijeniti na tu situaciju, ako te odredbe sadržavaju drukčija pravna pravila. U tom slučaju ne bi bila bitna činjenica da carinski dug društva *Jumbocarry Trading* 1. svibnja 2016. još nije zastario.
- 11 S druge bi se strane pak moglo zastupati stajalište da se pravilo kojim se uređuje puki istek razdoblja mora razlikovati od pravila koja istek tog razdoblja čine ovisnim o postupovnoj radnji koja se poduzima za vrijeme postupka za naknadnu naplatu. Tako se u ovom predmetu istek razdoblja suspendira zbog obveze na saslušanje carinskog dužnika prije obavijesti o poreznom dugu koje je predviđeno člankom 22. stavkom 6. Carinskog zakonika Unije. Ta se suspenzija uslijed poduzimanja postupovne radnje (saslušanje društva *Jumbocarry Trading*) onda može smatrati postupovnim pravilom koje je neodvojivo povezano s člankom 22.

stavkom 6. Carinskog zakonika Unije. Budući da se za postupovna pravila smatra da se ona primjenjuju od trenutka njihova stupanja na snagu, to bi značilo da su se članak 124. stavak 1. točka (a) i članak 103. Carinskog zakonika Unije odmah morali primijeniti na postupak koji je u svrhu naknadne naplate carinskog duga nastalog za vrijeme primjene Carinskog zakonika Zajednice pokrenut 1. svibnja 2016., ili nakon tog dana.

- 12 S obzirom na prethodne navode, iz članka 124. stavka 1. točke (a) i članka 103. stavka 3. Carinskog zakonika unije ne može se izvesti nedvojbeni zaključak o tome primjenjuju li se te odredbe po svojoj prirodi od 1. svibnja 2016. na namjeravanu naknadnu naplatu carinskog duga koji je nastao tijekom važenja Carinskog zakonika Zajednice i koji se 1. svibnja 2016. još nije ugasio uslijed zastare prema tom Carinskom zakoniku. Zbog toga Hoge Raad Sudu postavlja prvo prethodno pitanje.
- 13 U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, ostaje za preispitati je li pravilno stajalište Gerechthofa prema kojem je primjena relevantnih odredaba Carinskog zakonika Unije u suprotnosti s načelima Unije koji se odnose na pravnu sigurnost i zaštitu legitimnih očekivanja pa se te odredbe zbog toga ne mogu primijeniti na društvo Jumbocarry Trading.
- 14 U prilog tom stajalištu moglo bi se argumentirati da u vrijeme nastanka carinskog duga nije bilo jasno i predvidivo da će se carinskopravna pravila o naknadnoj naplati i zastari izmijeniti na način da će se zakonski uspostaviti pravo na saslušanje od strane carinskih tijela prije svake naknadne naplate kao i da će to imati za posljedicu da se rok zastare suspendira za vrijeme trajanja tog razdoblja predviđenog člankom 8. stavkom 1. Delegirane uredbe.
- 15 Moglo bi se, međutim, argumentirati i tako da carinski dužnik u vrijeme carinskog deklariranja ne može pretpostaviti da neće doći do izmjene postupovnih pravila. Mijenjajući neko postupovno pravilo, zakonodavac Unije mora odvagati između, s jedne strane, interesa Unije kojem u prilog ta mjera ide, i, s druge strane, interesa dotične osobe u smislu da ta promjena neće štetno utjecati na njezinu pravnu situaciju. Preispitivanje odvagivanja koje je proveo zakonodavac Unije nije na nacionalnim sudovima, nego ulazi u nadležnost Suda. Pritom je potrebno pojasniti može li zakonodavac Unije to novo pravilo, prema kojem carinski dužnik prije svake naknadne naplate carinskog duga ima 30 dana mogućnost da izrazi svoje stajalište, povezati sa suspenzijom roka zastare za vrijeme trajanja tog razdoblja od 30 dana. S obzirom na to da se u navedenom slučaju uvođenjem apsolutno važećeg prava na izražavanje svojega stajališta u razdoblju od 30 dana osnažuje pravna situacija carinskog dužnika, Hoge Raad smatra da se ne može pozivati na činjenicu da povezivanje sa suspenzijom roka zastare za navedeno razdoblje ima za posljedicu takvo pogoršanje te pravne situacije da se članak 103. stavak 3. Carinskog zakonika Unije ne može primijeniti. Budući da o tome, međutim, postoje dvojbe, Hoge Raad postavlja drugo prethodno pitanje.